

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . K 28.—
za en mesec 2'20
za Nemčijo celoletno . . . 29'—
za ostalo inozemstvo . . . 35'—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . K 24'—
za en mesec 2'—
V opravi prejema: mestno . . . 1'70

Sobota: izdaja:

Za celo let 7'—
za Nemčijo celoletno . . . 9'—
za ostalo inozemstvo . . . 12'—

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Inserati:

Enostolpna petitrsta (72 mm):
za enkrat po 15 V
za dvakrat " 12 " "
za trikrat " 10 " "
za večkrat primeren popust.

Povečna oznamila, zahteva, omrtnice itd.:
enostolpna petitrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna petitrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenki ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/Ill.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Upravnštvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravnškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Današnji številki je priložena »Naša Gospodinja«.

Mir med Turčijo in Bulgarijo.

Carigrad, 19. septembra. (Oficielno.) **Danes so turški in bulgarski mirovni delegati protokol glede meje končno veljavno podpisali.** Nato so se rešila vprašanja narodnosti in njihovih pravic ter muslimanskih občin. Izvolil se je pododek, ki se bo posvetoval o še ostalih vprašanjih manjše važnosti. Prihodnja seja bo v ponedeljek. Mir se bržas podpiše v tork.

Ljudski odmevi.

Minolo nedeljo je deželnini in drž. poslanec dr. I. Žitnik poročal dopoldne v Vrbovem pri Jablanici, popoldne v Trnovem. Na obeh shodih je predsedoval načelnik Kmečke zveze za bistrški okraj, g. Jenko. Posebno veliko volilcev se je zbral v Vrbovem, kjer je bilo cerkveno oproščenje. Poslanec je na obeh shodih obširno poročal o delovanju dež. zborna, o dež. finančah in raznih krajevnih vprašanjih.

Cesta in pota.

Ko je raztolmačil novi dež. cestni zakon, je dostavil: V tem kotu dežele imate neko posebnost, na katero pa, žal, ne morete biti ponosni. Čez okr. cesto Bistrica-Jablanica—istrska meja dere pri Trebčanah voda Reka, ki ob vsaki povodnji poplavi travnike in polja. Že leta 1872. sta cestni odbor in deželnini odbor sklenila, da se ondi zgradi potreben most za tovorni promet. Nabrnih je bilo za ta most že nekaj tisočakov, toda pred desetletjem je deželnini odbor v svoji veliki skripi za javni blagov dolobil, da se za most nabrani denar porabi v druge namene. Leta 1907. sem sestavil obširno prošnjo na dež. odbor za zgradbo mostu, toda ta prošnja leži v nekem kotu deželnega stavbnega urada. Ogledov je pač bilo že več, mostu pa le še ni. Pač, nekateri posestniki so na svoje stroške zgradili brv za silo. Toda po tej brvi je mogoč promet le z dvokolnicami, ki pa ne drži težkih hlodov. Vozniki morajo z živino in vozovi bresti po nevarni strugi na okrajno cesto. V Bosni so morda še take razmere!

Z zadoščenjem pa morem povedati, da sta že dva deželnina teknika ogledovala občinsko cesto, ki veže okrajno cesto skozi Dol. Zemon z državno cesto proti Reki. Uspeh teh ogledov je, da je okrajni cestni odbor dobil poziv, naj to občinsko cesto popravi in sprejme med okr. ceste. Nesreča pa hoče tudi tukaj, da voda Reka prekriža to cesto in da je treba zgraditi nov most, ki bi po mnenju g. teknika s preložitvijo klanca veljal neznatno vsoto — 40.000 kron. (Splošen smeh.) Oglasili se mož in reče: »Na ta način ne bodo dočakali mostu!« In mož je pravo pogodil.

Na pobočju Snežnika gradi agrarska komisija gozdne ceste proti Bistrici in Trnovem. Po proračunu bodo veljale te ceste do 196.000 kron. Deško je morala komisija ustaviti, ker je zmanjkal drobiž. Interesentje so si izposodili že nad 40.000 kron, dež. odbor — ki v tem slučaju zasluži odkrito povhvalo — je dovolil 64.700 kron podpore, ako vlada dovoli enako podporo. Poslanec opozori na to, da bodeta z deželnino in državno podporo pokriti komaj dve tretjini vseh stroškov in se interesentje motijo, ako upajo, da dobe povrnjenje že izposojeno vsoto. Še večja napaka je, če je res, kar se govori, da mnogi niti obresti ne plačujejo od tega dolga. To ni modro gospodarstvo, ako se obresti pripisujejo kapitalu. Trpka je ta beseda, pa mora na dan! Dolg raste kakor plaz, ki se konečno utrga. Zato so prav storili oni, ki zahtevajo od naloženega voza primerno cestarino, s katero se vsaj deloma odplačujejo obresti. Ta zgled naj bi posneli tudi drugod, da morejo sproti popravljati enake gozdne ceste. Dežela in država ne dovoljujeta podpor za poprave takih cest.

Nov davek.

Spomladji se je oglasil pri meni mož s prošnjo, naj posredujem, da se mu zniža davčna od prirastka na vrednosti nepremičnine. Ker se mi je zdelo, da mož ni somišljenik S. L. S., sem ga vprašal, zakaj je prišel ravno k meni: Odgovoril je: »Ker ste vi napravili to postavo!« Poučil sem moža, da posamezen poslanec ne more napraviti zakona in da je načrt tega novega zakona voda predložila deželnemu zboru. Jaz sem bil pač poročevalci in v imenu fin. odseka priporočal ta načrt zakona, ker je po mojem načelu pravičen in ga priporočajo socialni in finančno-politični razlogi. Po tem

zakonu, ki je stopil v veljavo 1. julija leta 1912., mora plačati poseben davek tisti, ki je z dobičkom prodal nepremičnino (zemljišče), torej njivo, travnik, gozd, pašnik, stavbišče. Med nepremičnine se štejejo tudi poslopja. Prodajalec mora to naznani v 14 dneh po prodaji »Nadzorništvo dež. naklada v Ljubljani, in sicer resnično izkupilo za prodani svet ali poslopje in pa njegovo vrednost, ko ga je dobil v svojo posest. Ako čisti dobiček ali prirastek na vrednosti znaša nad 10%, potem se mora plačati davščina. Od izkupila se torej vsi stroški za nove zgradbe, poprave in prizidave, za vodovode, ceste, pota, izboljšanje zemljišč itd., dalje tudi bremena, ki jih je kupec prevzel od prodajalca. Ako se vsi ti stroški seštejejo od izkupila, dobri se čisti prirastek na vrednosti, in od tega se plača davščina, ako prirastek znaša nad 10% od zadnjega prenosa, oziroma od 1. jan. 1910. Davščina se ne plača, če čisti prirastek na vrednosti ne presegajo 10%; davka prosti so tudi prenos potom prisilne dražbe, vsled smrti na dediče, med živimi zakonci, pri zamenjavi zemljišč itd. To so bistvene določbe tega zakona, ki ogromni večini prebivalstva ni še znani. Deželnini odbor je pač letos marca razposlal županstvom okrožnico, v kateri kratko pojasni ta zakon, ki je natisnjen v posebni knjižici. Toda tudi inteligenčni človek mora pri čitanju tega zakona izgubiti potrebitnost, preden ga prouči. Priprost človek pa se sploh izgubi v gošči neznanih izrazov in zapletenih računov. Pripravljam sem, da je že marsikateri zarohnel, ko je čital ta zakon. Za te bi bil moral deželnini odbor v svoji okrožnici ali pa v knjižici z zgledi pojasnit ves zakon. Tudi vzorca za napovedi, ki sta pridejana knjižici, ostaneta za navadnega človeka zapečatena knjiga skrivnosti. To sem hotel in moral javno povedati. Ta davek se torej plačuje od čistega prirastka na vrednosti nepremičnine, ki je nastal vsled ugodnih razmer brez posebnega lastnikovega truda. Tako pr. raste vrednost zemljišč in hiš ob železnicah in v krajih, koder se mnogo zida. Zakon pa zadeva v prvi vrsti špekulant, ki kupujejo in z dobičkom prodajajo posestva. Od dohodkov istega davka si deželnini odbor najprej odšteje 5% za deželnino upravo, ostali znesek se razdeli; eno polovico dobi dežela, drugo pa občina, v kateri leži prodana nepremičnina. Razumnik na deželi naj bi ljudstvu pojasnil ta za-

kon, ki ostane v veljavi do konca leta 1917. Ako se do tedaj deželnini zbor prepriča, da zakon ni umesten ali da napravlja več dela in sitnosti, nego koristi deželi in občinam, ga več ne bude podaljšal.

Politične razmere.

Poslanec je med drugimi vprašanji pojasnil zakon o zlaganju (komisaciji) zemljišč, ki je nujno potrebno ravno ob Reki v jablaniški občini, opozoril na novi zakon o izboljšanju pašnikov in označil namen deželne elektrarne. H koncu je prešel na politično polje in v kratkih potezah opisal žalostne posledice zmedene notranje in zunanje politike. Kot Avstriji se moramo naravnost sramovati vzpričo dejstev in neuspehov vladnih krogov. O zunanjih politiki z ozirom na balkanski vojski najgovore delegati, ako imajo pogum. Mi navadni zemljani smo opazovali in čutili, kako se je zbirala na jugu močna armada, za katero je država štela sto in sto milijonov; nismo pa mogli razumeti in uganiti, kaj to pomeni. Srečno smo si pridobili brez prelivanja krvi pozabiljen turški otočič sredi Donave ob srbsko-bulgarski meji in prijaznost albanskih klativitezov, nakopali pa nevoljo in sovraščo skoro vseh balkanskih narodov. In najlepše pri tem je, da nemško časopisje brez razlike strank psuje in grdi balkanske rodove, v isti senci pa dela načrte in sklepa rezolucije, kako si naj avstrijska industrija zopet osvoji trg na Balkanu za svoje izdelke. Tako delajo blazni ljudje in politični puholglavci. Ako me tak krošnjar oceni s svojo stupeno slino, vržem ga skozi vrata in, če ni drugače, tudi skozi okno na ulico.

Ako človek resno premišlja vso to politiko, vsiljuje se mu misel, da gotovi krogi — vedé ali nevedé, kdo to ve? — delajo na to, da razpadne naša država. Saj čitamo že nekaj let v raznih razpravah, da za Turčijo pride na vrsto naša monarhija. Toda ti politični loveci in plačani priganjači pijejo na medvedovo kožo. Moč in obramba habsburške države so tisti njeni narodi, ki so po razmerah vezani drug na drugega pod skupnim vladarskim žezlom. Najradikalnejši Čeh si ne želi pod rusko vlado ali prusko »pikelhavbo«. In v slučaju, da bi se kdaj izpolnile nakane naših vnanjih sovražnikov, kam bi prišli Slovenci? Z dejja pod kap. to je moje trdno prepričanje. S tem pa seveda nčem reči, da naj mi Slovenci in Hrvati-

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušček, poslovnik dr. Leopold Lénard.
(Dalje.)

Eni so svetovali, da bi čakali na pismeno dovoljenje, kakor je obetal glavar; drugi so rekli, da je treba navoroviti župana, da bi šel sam h glavarju in prinesel dovoljenje. Toda izkušnejši možje in Malinov so razgali:

»Zenskam se je posrečilo omečati glavarjevo ženo in izposlovati dovoljenje, treba je to izrabiti.«

»Kaj pa, če nas zatožijo radi samovolje? Lahko nas strašno kaznujejo,« svarili so previdnejši.

»Zamorejo pa tudi zabraniti postaviti križ.«

»Najprej bo tak pasji glavar zavlačeval,« razlagal je Malinov, »potem po reče, da je pozabil, slednjič bo pa utajil v oči. Ali nimamo veliko takih zglebov? Moskalom se ne sme nič verjeti, in ako kdaj dajo, vzemi takoj, če ne se izvijejo.«

»Prav imate Peter,« je potrdil Sekirski, »imamo žive priče, da je dovolil, ženske so zamogle misliti, da je dovoljenje županu že poslano.«

»Torej postavimo,« je zaklical Šelog nepotrežljivo, »kdaj pa?«

»Hm... lotimo se jutri, toda nikar ne pripovedujte.«

Drugega dne je Malinov šele proti večeru povedal najbolj zaupljivim vaščanom in takim, ki so si pridobili največ zasluga za križ, da bodo ponoči, ko bo vse pospal, prepeljali križ po poljski poti, ki se vije pod gozdom, na dolochen prostor. In dasiravno je zabičaval, naj o tem ne pripovedujejo, vendar ni bilo mogoče, da ne bi ta ali oni zaščetal svojemu najboljšemu znancu o tej veliki slovesnosti.

Ko so slednjici križ na dveh vozeh pripeljali na določeni prostor, je vse z radostnim občudovanjem gledalo na njegovo velikost.

Selog in Bal sta pritrdila povprečnico, potem je Malinov vzel iz zavoja kovinasto podobo križanega Kristusa, jo poljubil sam in dal poljubiti drugim, potem je pa med splošno tišino pribil podobo na križ.

Potem je vstal in rekel:

»Zdaj pa dvignimo ta križ na slavo Boga in naše svete vere.«

Dvajset kmetov je prijelo za delo in dobro so se utrudili in spotili, preden so postavili križ in ga pritrdili v zemljo.

Ljudje so odstopili nekaj korakov, da bi objeli s pogledom znamenje v njegovi celoti, a v tem je mesec pogle-

dal izza oblakov, da so kmetje kar one-meli radosti in ponosa, kajti v nočni svetlobi je izgledal križ še veliko večji in izgledalo je, kakor da objema celo vas, polja in gozde s svojimi rameni.

»Ni v okolici večjega,« rekel je nekdo izmed množice, kajti navzočih je bilo do trideset ljudi.

»Ta križ bo trajal na veke,« se je hvalil drugi.

Malinov je segel v svojo torbo, vzel iz nje stekleničico, se postavil h križu in se glasno prekrižal.

Navzoči so umolknili in se prekrižali, a Malinov je rekel:

»Zivimo v preganjanju, nesreči in ponizovanju; sovražniki naše svete vere slave med nami zmago. Zapri ih vzelci so nam našo cerkev, pregnali naše duhovnike, uklenili nas v verige, ne dovolijo nam iskat duhovne tolažbe... toda prvi kristjani so trpeli še večje muke in preganjanja in vendar so vtrajali v veri in zmagali poganstvo, tako hočemo tudi mi ostati verni in ako Bog da, bomo vzdržali preganjanje in omagali bodo naši sovražniki. Očividno znamenje posebne milosti božje je ta križ. Ze več kot dvajset let uničujejo in nam prepovedujejo postavljanje znamenja mukē Gospodove, a tu stoji zdaj veliko in silno znamenje. Z blagoslovljeno vodo iz Ležajska, od čudodelne podobe najsvetnejše Matere božje, posvetiti hočem, jaz nevredni

sluga božji, ta križ, ker nimamo duhovnikov.«

Namočil je prste v posvečeno vodo in naredil znamenje križa na lesu, govorče:

»V imenu Očeta in Sina in Sv. Duha posvečam to znamenje muke Gospodove na večjo slavo Gospoda Boga, na tolažbo in korist vernega ljudstva... vas pa, ki ste navzoči, kličem za priče, da je to znamenje Gospodovo bilo od mene posvečeno... Zdaj pa, bratje moji, zmolimo litanijskega Gospoda Ježusa Kristusa.«

Vsi so pokleknili in pri bledi svetlobi meseca, ki se je od časa do časa skrival za oblake, sredi globoke nočne tišine, je molila majhna množica kmetov, vtrajnih in močnih v ver

je mirno trpimo, ko nam politični in narodni nasprotniki — v mnogih slučajih tudi s pomočjo ohole nemške in mažarske birokracije — režejo jermene iz kože, odrivajo iz rodne zemlje in sramote svetinja naših pradedov. Narodi v habsburški državi se bore za svoje pravice proti nemški in mažarski hegemoni ali nadvladi. In dolžnost vsake avstrijske vlade je, da omeji in zaduši te domače prepire po načelu: Vsakemu svoje! S policijo in orožniki se ne vzgajajo narodi, z izjemnimi nadrbami mažarske politike v banovini se ne goji ljubezen prebivalstva do skupne domovine. Le pes liže palico, ki ga tepe. Narodi, ki so stoletja žrtvali kri in imetje za državo, imajo tudi pravico do svojega obstanka in vseh sredstev, s katerimi razpolaga kulturna država. Isti narod pa, ki se sam vrže nasprotniku pod kolesa in z vsemi silami in branji svoje očetnjave, ni vreden, da živi...

Nasprotniva med Avstro-Ogrsko in Nemčijo.

»Reichspost« od 17. t. m. piše: »Kyffhäuser Zeitung« je uradno glasilo za mesto in okraj Sangerhausen v Nemčiji. (List je torej tak, kakršna je naša »Laibacher Zeitung«.) To uradno nemško glasilo je objavilo dva članka, ki sta dunajsko časopisje jako razburila. List piše glede na sestoven položaj:

Nasproti nam stoji zveza velesil, ki je vojaško znatno močnejša, kakor smo mi s svojimi zaveznički. Vprašati se moramo zato, če je previdno vzdrževati zvezo, ki nam ne more ničesar koristiti. nasprotno pa nam nalaga velikanske obveznosti, katerih smo se dozdaj še vedno srečno ognili. List nadaljuje, da Nemčija ne more ne zdaj ne v nekaj letih in tudi ne v desetletjih kaj od Avstro-Ogrske pričakovati. Nemčija se mora zato navaditi, da o Avstro-Ogrski drugače misli, kakor je dozdaj mislila. Ob prihodnjem spopadu bo šlo za biti ali nebiti habsburškega cesarstva; ker so armadne razmere ravno tako kakor notranje politične, popolnoma zavožene. Ker je položaj nevzdržljiv, je Avstro-Ogrska država, ki jo mora prva resna obtežilna izkušnja s smrtno gotovostjo do razpada privesti. Nemčija pride sama v živiljenjsko nevarnost, če je privezana na takega živega mrljica z zvezo, ki mu niti pomagati ne more. Potrebno je zato, da se obstoječa zveza konča in da se slabiji zaveznički z močnim zavezničkim zamenja. List končno zahteva, naj se sedanja zveza odpove, ker Nemčijo le ovira. Približati se moramo Rusiji, ker zblížanje z Rusijo Nemčijo razbremeni od pritiska na vzhodu. Končno zahteva člankar, naj se Avstrija razdeli, ker mora enkrat nemški del Avstrije pripasti Nemčiji.

× × ×

Tudi drugo časopisje se zelo peča z zvezo Avstro-Ogrske in Nemčije; ta članek pa znači seveda rekord »Nibelungenreue«. Če se o kaki zvezi preveč govorji, ni nikdar dobro zanje. Gre za to, ker je Nemčija preprečila, da začetkom vojske na Balkanu Avstrija ni zasedla Sandžaka. Dunajski dopisnik »Frankfurter Zeitung« trdi, da je nemški državni kancler Kiderlen-Wächter spravil albansko in jadransko vprašanje pred konferenco v Londonu, ne da bi bila avstrijska diplomacija o tem obveščena. Avstrija se je v to zelo nerada vdala, da ne povzroči mednarodnega spora. Se ostrejše pa piše znani oficielni zgodovinar našega zunanjega urada Henrik Friedjung, ki trdi, da je na Dunaju in v Berolini napravila vtič poizkušna mobilizacija ruskih zahodnih armadnih zborov, ko se je pričela vojska na Balkanu, ki pa je bila baje le »bluff«. V Springequ je cesar Viljem avstrijskemu prestolonasledniku izjavil, da smatra za svojo dolžnost preprečiti vojsko med Rusijo in Avstro-Ogrsko, dasi je odločen ob napadu zaveznika podpirati. Friedjungu pa odgovarja nemški oficielni zgodovinar Helmolt, da je želje Avstro-Ogrske Viljem v Springequ le zato odklonil, ker je bilo že prepozno, da se Sandžak zasede, ker bi se to bilo moralno izvesti že koj začetkom balkanske krize in bi bila takrat sledila zasedanja Sandžaka evropska vojska. »Nemčija ima veliko najnejših zadev, kakor da izpira s krovjo svojih sinov balkanske napake Avstro-Ogrske, ki jih je veliko.« Helmoltov članek je tako oster in je izšel v reviji »März«.

Dunajsko časopisje se zadnje čase precej zavzema za približanje Rusiji. Z ozirom na te časnikarske vesti piše te dni »Vossische Zeitung«: Če se nahajajo v Avstro-Ogrski vročkrvneži, ki sanjajo o zvezi Avstro-Ogrske z Rusijo proti Nemčiji, jim lahko pustimo, naj menijo, da je pot z Dunaja v Peterburg

krajša kakor iz Berolina. Če bi prišlo do resne izkušnje, se bo lahko pokazalo, da so te sanje pene. Zakaj naj bi bila carjeva država sovražna Nemčiji, ki ni nikdar na to mislila, da osvaja ruskouzemljo? Ob Spreci ne bodo izgubili glav; če na zvezu z Nemčijo ob Donavi ne polagajo več mikake važnosti in obračajo zunanjou politiko proti Nemčiji in obenem proti Italiji. — Tako ostro v Berolinu že dolgo niso pisali.

× × ×

Tiste prisrčnosti med Berolinom in Dunajem ni več, to dokazuje pisava listov, ki so tako v zvezi z avstrijsko kakov z nemško diplomacijo. Iz teh časnikarskih vesti se pa tudi prozorno vidi, da tako na Dunaju kakor v Berolini snubijo zdaj eden proti drugemu — belega carja. Spominjam se, da je rajni angleški kralj pred leti snubil našo monarhijo proti Nemčiji, a je dobil košarico. Od takrat sem pa morebiti v tripelententi združene države vprizarjajo večjo gonjo proti naši državi kakor proti Nemčiji, kar se osobito vidi v gospodarski vojski, ki jo države tripelentente vodijo proti naši monarhiji, načelu jim — pruski kapitalisti!

Kdaj bo Avstrija uvidela, kako perfidna in zahrbtna ter našemu obstoju nevarna je politika Prusije!

Balkanski dogodki.

MIR MED TURČIJO IN BULGARIJO.

Carigrad, 18. septembra. Turški krogi izjavljajo, da se mir med Bulgarijo in Turčijo definitivno sklene v soboto.

ESSAD PAŠOVO DELOVANJE V ALBANIJI.

Valona, 17. septembra. Vladni krogi trdijo, da je zaplenil Essad paša v Draču večjo vsoto denarja. Predsednik začasne albanske vlade v Valoni, ki sta jo postavili Avstro-Ogrska in Italija, Izmail Kemal, je izjavil, da je Essad paša povzročil novo krizo, ker zahteva, da naj se začasna albanska vlada preseli v Drač. Tožil je, da nastajajo za Albanijo zopet težavní časi, ker streme Grki za tem, da bi se južna albanska meja kolikor mogoče proti severu pomaknila. — Nikakor ni izključeno, da se namerava Essad paša proglašiti za vladarja severne Albanije.

AVSTRIJSKA STRAŽA ZA SEVERNO ALBANSKO OBMEJNO KOMISIJO.

Trst, 18. septembra. Danes zjutraj se je odpeljalo iz Trsta 100 mož 97. pešpolka pod poveljstvom nadporočnikov Franca Mühlhoferja in Alfonza Martina. Ta oddelek bo stražil komisijo, ki določi severno albansko mejo. Z oddelkom se peljata tudi polkovni zdravnik dr. Matija Gorzenki in vojaški živinozdravnik dr. vet. Jože Bulkrabek. Pratež bo nosilo 45 mul in konj. V Skadru se avstrijska komisija sestane z laško komisijo, ki sestoji iz sedem štabnih častnikov in z njeno stražo 100 alpincev.

PAŠIĆ GRE NA DUNAJ.

Marijanske Lazne, 18. septembra. Srbski ministrski predsednik se v spremstvu pariškega poslanika dr. Vesniča in peterburškega poslanika Popovića poda te dni na Dunaj.

SRBSKO-ČRNOGORSCHE ZADEVE.

Pariz, 18. septembra. Črnoški zunanji minister Plamenac je izjavil, da se bo obmejno vprašanje med Srbijo in Črnomero kmalu in brez razsodišča uredilo.

PROTEST BIVŠIH BULGARSKIH ŠKOF V MAKEDONIJI.

Sofija, 18. septembra. Auksentij, nadškof bitoljski, Kozma, nadškof debrski, Melentij, nadškof veleški, Neofit, nadškof skopeljski in Hilarij, nadškof ohridski, so izročili russkemu poslaniku Nehljudovu spomenico, v kateri izjavljajo, da je bitoljski prefekt Dušan Alimpič z več vojaki prisilil bitoljskega in ohridskega nadškofa, da sta podpisala izjavo, da svoja sedeža prostovoljno zapustita in ju potem izgnal, isto se je zgodilo z ostalimi metropoliti, ki so vsi 16. julija t. l. morali svoje škofije zapustiti.

KONKORDAT.

Belgrad, 18. septembra. Poročila nekaterih listov, da se je srbska vlada že pričela o konkordatu z Vatikanom direkto pogajati, niso istinita. Komisija, ki je razpravljala o vprašanjih konkordata, je sicer že dovršila svoja posvetovanja, a počakati mora, da se vrne Pašić nazaj v Srbijo.

DEMENTI.

Dunaj, 16. septembra. Vest o odstopu poslanika v Berolini Szögenyi-Máricha je brez podlage.

ANGLIJA IN TURČIJA.

London, 19. septembra. Londonsko časopisje živahnov razpravlja o govoru lorda Hardingeja, podkralja v Indiji, o razmerju med Turčijo in Angleško. Lord Har-

dinge se je v svojem velikem govoru pečal s položajem po balkanski vojski in izjavil, da smatra angleška vlada obstoj samostojne Turčije za važen, kakor tudi status quo glede na sveta mesta v Arabiji, in to zlasti z ozirom na verske interese mohamedancev v Indiji. Angleška vlada hoče še vedno pomagati Turčiji pri uvedbi reform in utrditi njenega stališča. Ni povoda, da ne ostane Turčija druga mohamedanska velesila sveta, če zasleduje trajno reformno politiko. Anglija je sklenila s Turčijo prijateljski dogovor, ki zadovolji oboje dela in koristi Mezopotamijo. To dokazuje, da Anglija želi neodvisnost Turčije ohraniti in z njo prijateljsko živeti. Mohamedancev v Indiji pa Hardinge prijateljsko opozarja, naj ne pozabijo, da tvorijo del velike angleške države in naj enotnosti izlama ne tolmačijo napačno.

BREZPOSELNO VPRAŠANJE NA STRANKARSKEM SHODU SOCIALNE DEMOKRACIJE V NEMČIJI.

Jena, 18. septembra. Strankarski shod nemške socialne demokracije se je pečal danes z vprašanjem brezposelnosti. Vsi govorniki so naglašali, kako strašno načrša število brezposelnih in da je nujno potrebno skrbeti zanje.

PRVA NEMŠKA VOJNA LADJA ZGRADA IZVEN NEMČIJE.

Milan, 18. septembra. Na račun nemške vlade grade velik podmorski čoln. To je prvi slučaj, da se nemška vojna ladja gradi izven Nemčije.

STAVKE NA ANGLEŠKEM.

London, 18. septembra. Vsi vozniki in svedovniki londonskih omnibusov namejavajo štrajkati. Tudi uslužbenici podzemskih železnic napovedujejo, da bodo stavkali iz simpatije, če prično stavkati uslužbenici pri omnibusih. Zdaj stavka v raznih krajih na Angleškem 70.000 delavcev. V Dublinu so napadli stavkujoči vozove poštnicne železnice, tako da je bila policija prisiljena streljati.

KOLERA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 18. septembra. Notranjemu ministru je naznanjenih 7 novih slučajev kolere.

SAMOUMOR PRINCESINJE ZOFIJE SACHSEN-WEIMAR.

Heidelberg, 18. septembra. Zadnjo noč je nenadoma umrla hči princa Viljema Sachsen-Weimara. Na dvoru se izogibajo odgovarjati, kako da je princesinja umrla. Govori se, da jo je zadel mrtvoud, a še bolj odločno se trdi, da se je sama usmrtila. Princesinja, ki je bila zelo vesela narava, se je še včeraj popoldne izprehajala. Bila je v 25. letu svoje starosti in se je govorilo, da se bo zaročila s sinom milijonarja Bleichröderja, kar so pa zanikavali.

Berlin, 18. septembra. Kakor se doznavata, je princesinja Zofija Sachsen-Weimar sama sebe usmrtila. V Heidelbergu se je začetkom govorilo, da jo je zadel mrtvoud in da so jo zjutraj mrtvo dobili. Takoj nato se je pa govorilo, da se je princesinja usmrtila. S poučene strani se govorica o princesinjem samoumoru potruje. Princesinja se je okoli polnoči z revolverjem ustrelila. Večina dvorjanov je že spala, ko jih je pok zbulil. Hiteli so v sobo princesinje, kjer so jo našli mrtvo. Ustrelila se je v celo.

Heidelberg, 18. septembra. Trdi se, da se je princesinja Zofija zato usmrtila, ker ji niso starši dovolili, da se sme poročiti z Bleichröderjevim sinom. (Bleichröderjevi spadajo med najbogatejše jude v Nemčiji. Trdi se, da je judovska rodbina Bleichröder že bogatejša kakor Rotschildova.)

Heidelberg, 19. septembra. Samoumor princese Sofije saksonško-vajmarske je napravil seveda veliko senzacijo. Princesa se je z baronom Hans Bleichröderjem seznanila, ko je napravil v Heidelbergu svoj doktorski izpit. Videla sta se v gledišču in v večjih družbah ter si zelo dopisovala. Princesa se je hotela na vsak način z njim poročiti, a starši so ji odločno branili, zlasti ker je Bleickröder jud. Letos so šli starši s hčerkjo v avtomobilu na Tirolsko, da se princesa potolaži, a ko so se vrnili, je le še bolj vztrajala na tej zvezni. Ker so starši to zopet najodločneje odklonili, se je princesa ustrelila s strehom v čelo. Razume se, da javnost starša zelo napada.

Najbolj pa se obrača nejevolja proti vladajočemu velikemu knezu saskowiemarskemu Viljemu Ernstu, od katerega sta bila starša princese kot postranska veja gmotno odvisna in ki se je zvezi med princeso in Hans Bleichröderjem najbolj protivil.

Dnevne novice.

+ Volitve v okrajne cestne odbore. V Tržiču so se z družili liberalci in Nemci in izvolili liberalci Deva. V Litiji je izvoljen župan Oroslav Bric, v Šmartnem pri Litiji župan Leopold Hostnik, v Šmartnem pod Šmarino goro župan

Al. Tršan, v Predosljah dež. poslanec Iv. Zabret. V Knežji Lipi — Nemški Loki je izvoljen socialnodeodemokrati protikandidat grofa Barbo, poštar Medic. To so naredili svobodomiseln učitelji. Ko so videli, da ima večino krščanski socialec Ruppe, so opustili liberalnega kandidata in vrgli v boj lokalno vprašanje, vsled česar je dobil socialni demokrat Medic en glas večine. V črnomaljskem okraju so vsi izvoljeni pristaši Slov. Ljudske Stranke.

+ Volitve v gorenjske cestne zastope. V cestni zastop mošenjski je bil izvoljen g. župan Ivan Resman iz Mošenj. — V cestni zastop občine Begunje je bil izvoljen g. župan Ivan Trunk iz Begunj. — V cestni zastop občine Brezniča je bil izvoljen g. župan Janez Finžgar. — V cestni zastop občine Lesce je bil izvoljen g. Vobenek, dober prijatelj g. Ivana Žarka, župana iz Lesec, kateri je pri volitvi kot kandidat propadel.

+ Albancem vile — koroškim Slovencem pa še ljudskih šol nel »Freie Stimmen« poročajo, da se na stroške naše države vzgajajo sinovi albanskih rodbin v avstrijskih najodličnejših zavodih. Letos so tudi na stroške avstrijske vlade bili albanski ljudljenci med počitnicami nastavljeni v dveh vilah v Au pri Gasernu. — Za Albance torej, ki niso naši državljanji, izdaja vlada ogromne svote denarja, najemaj jim vile, koroškim Slovencem, najzvestejšim podanikom, katerih očetje in očetov očetje so na neštetih bojiščih prelivali kri za vladarja in državo, pa niti ljudskih šol ne privočijo. Ali je to pravica? Naša delegacija bo glede na ta škandal v parlamentu gotovo nastopila, kakor bodo tudi krogi, ki ne razumejo, čemu naj Avstrija zapostavlja najpričutnejše kulturne potrebe svojih lastnih državljanov, da zadovolji albanske rokomavhe, ki so notorično veliki lenuhi in nam bodo za vse to še fige pokazali.

+ Bohinjska Bistrica. V nedeljo se je izvršila volitev dveh odbornikov za cestni zastop radovljiški. Soglasno sta izvoljena odlična somišljenika S. L. S. g. župan Francišek Arh in pa tako vsestransko za ljudski blago delavni g. Ivan Rozman iz Bitenj.

+ Mlekarska šola na Vrhniku je končala svoj petmesečni tečaj. V sredo je bila izkušnja, katere se je udeležilo 9 učencev in 6 učenči. Izkušnja je pokazala, da so se učenci in učenke udeleževali pouka zelo marljivo. V četrtek pa je bil slovenski sklep šole. Izpricovala je razdelil deželni odbornik dr. E. Lampel, ki je v svojem nagonu naglaš

zagledali beli dan, pa tudi 7—9 tednov stare. Kupcev na razstavo ni bilo. Treba se bode na to šele privaditi, ker je nekaj novega. Bili so pa tudi razstavljalci veseli, ker so prejeli lepe zasluzene premije. Razdelilo se je vsem razstavljalcem sedemnajst sto krov. — Umrl je 15. septembra soproga g. učitelja, Ana Gantar, sara šele 32 let in je bila eno leto v zakonu. — V jutru 17. t. m. je bilo nad Št. Jernejem grozno zračno bombardiranje. Blisk na blisk, tresk na tressk. Treščilo je na Polhovici v zvonik, ki je takoj začel goreti. Zgorelo ga je le manjši del, ker so ljudje ogenj pogasili.

— Iz Radovljice. Ta četrtek, 18. septembra so pokopali v Radovljici na železnici ponesrečenega samskega delavca Franceta Justin iz Brezince pri Kranju. Pokojni je bil par let v službi pri pošti in Trstu, zadnji čas je to službo popustil in je bil nekaj dni doma na svojem domu, kjer ima majhno zadolženo posestvo. V začetku tedna je šel iskat službe na Jesenice. V sredo zvečer je tamkaj skoraj gotovo zamudil večerni vlak na Podnart in nato se je neopazen vsedel na »pufar« pri pomožnem stroju, ki se odpelje z Jesenic okrog 9. ure zvečer. Ravno pri radovljškem pokopališču pa se je odlomil »pufar« pri stroju in odletel na tir. Pri tem je padel ponesrečenec vznak in si popolnoma razbil zadnji del glave, tako da so bile vse možgane raztresene po tiru. Čuvaj, ki je prišel iz Podnarta iskat odlomljeni del stroja, ga je našel mrtvega na tiru, poleg njega pa odlomljeni »pufar«.

— Gospod Arnold Wlassak, kapelnik godbe gasilnega društva v Kranju, je imenovan kapelnikom novomeške godbe. Gospod Wlassak je prišel od vojaške godbe iz Bosne v Kranj, kjer je služil 3 in pol leta. Novomeščanom je le čestitati na pridobitvi tega odličnega godbenika.

— Moratorij v Bulgariji. Tvrde, katere prizadeva moratorij v Bulgariji, dobé v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani o njem pojasnila.

— Umrl je danes v petek ob šestih zjutraj g. Leopold Ferjan, učitelj-voditelj v Olševku nad Kranjem, star 37 let. Služboval je na tej šoli 14 let. N. v m. p.!

— Surovež. Franc Udrovč, sedaj hlapec na gradu Poganc, je že mnogokrat kaznovan individui. Ni ga še spomenovalo, ko so mu lani fantje prezreli nos in ušesa ter mu povedali, da ga nočejo več v družbo. Kamor pride, povsod se prične zabavljanje in pretep. 17. t. m. je Marijo Šklander, deklo na gradu, ko je napregala konje, prijet, jo vrgel v jasli ter klofutal. Po tem napadu se Šklander ni mogla več ganiti. Pripeljati so jo morali v bolnišnico. Tu so pa konštatirali, da ima zlomljeno levo ključnico in levo rebro. Udrovča so seveda zaprli.

— Tatvina na gradu v Bršljinu. 16. t. m. v mraku se je prikradel neznanec v grad in zašel v sobo služenčadi. Tu je vse prebrskal. Odprl je kovčeke in pobral vse vrednote z denarjem vred. Kuharici Ilnikar je pobral prihranjen zasluzek v znesku 32 K. Ta nepridiprav bil je bolj majhne postave. Isto noč bilo je tudi postiljonoma Karol Kovačič in Franc Zupančiču pobrano v Fichtenavovem hlevu v Novem mestu ves denar in ure z verižico. Tat je v jutru popival pri peku in si privoščil v obilici žganja. Te druge tatvine osumljenega pohajača Miha Debevca iz Rateža je oblast v Prelagah prijela in zaprla.

— Aretacija na novomeškem kolodvoru. 18. t. m. je prijelo orožništvo ženo delavca, Alojzijo Conci iz Šlezije, ko je ravno hotela odpeljati kovčeg, katerega ji je dala v Prelagah natakarica Angela Kozlovič spraviti. Kozlovič je odšla iskati službe v Trst, ko se je pa vrnila, ni bilo ne kovčega ne Alojzije Conci. Ta je pobegnila z možem in sinom, hoteč po svetu. Stvari, katere so bile v kovčegu, cenijo nad 100 K.

— Hazardisti zasačeni. Ko je orožništvo zasledovalo Conci, je zasledilo v Novem mestu obmizje hazardistov. Laze so za te najpripravnnejši kraj. Ni večera, da se tu ne bi igrale »Eden in dvajset«, »Cvik« ali druge prepovedane igre. Dobili so druga kompanjona Blaževiča, to je Bratkovič, Zajca, Blažona in Gostoviča.

— Poškodoval se je delavec Ivan Meke, 38 let star, pri zgradbi vodovoda Kranj—Čirčice 18. t. m., ko je vrtal skalo in je naboj eksplodiral. Mož je ranjen na obrazu in rokah in so ga prepeljali v delzino bolnico.

— Tatvina v cerkvi. V nedeljo 14. t. m. je nekdo ukradel med jutranjo in deseto mašo v Šmartnu pod Šmarino goro naslednje muzikalije: 1. Orgelmagazin von Volkmar. 2. Der praktische Organist von Pazdriek. 3. Weihnachtspräludien von A. Kleé. Prosí se, če bi kdo te stvari kje prodajal, naj se naznani in obvesti tukajšnji organizator.

— Hrvatski uradni list za uvedbo mažarsčine v hrvatske šole. Z ozirom na sklep budimpeštanskega mestnega šolskega sveta, da se z ozirom na novi razvoj v balkanskih pokrajnah uvede v budimpeštanske srednje šole kot obvezan predmet učenje kakega jugoslovanskega jezika, pišejo zagrebške »Narodne Novine«, da bi se morali Hrvatje

oddolžiti in v svoje šole uvesti pouk o mažarsčini.

Zadnje vesti.

MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 19. septembra. Cesar je sprejel finančnega ministra Zaleskega v enourni avdijenci. Nato se je vršil ministrski svet, ki se je bavil s tekočimi zadevami.

CESAR VILJEM PRIDE NA DUNAJ.

Dunaj, 19. septembra. Cesare Viljem obišče 23. oktobra prestolonaslednika Franca Ferdinandina in bo kot njegov lovski gost postal dva dni v Konopištu, 25. oktobra pa se poda na Dunaj, da obišče cesarja Franca Jožefa v Schönbrunn.

SANACIJA JUŽNE ŽELEZNICE.

Dunaj, 19. septembra. Tu so se pod predsedstvom železniškega ministra začela posvetovanja glede sanacije Južne železnice.

BORZA.

Dunaj, 19. septembra. Vsled znižanja cen železa so kurzi danes zopet padli, in sicer alpinski montanski za $11\frac{1}{2}$, praški železniški pa za 22 K.

GRŠKE GROZOVITOSTI.

Sofija, 19. septembra. Grške oblasti so 2500 Bulgarov iz Lerina deportirale na male otoke na Egejskem morju, kjer je del od njih umrl od lakote, del pa bil umorjen. Misijonar dr. Glars poroča, da so grški vojaki Strumico, preden so jo imeli izročiti Bulgariji, začiali in je osem dni gorela.

IZ RUSIJE.

Peterburg, 19. septembra. Včeraj se je po vseh mestih praznovala obletnica Stoljpine smrti. V Kijevu so prisostvovali slavljenju spomina vsi ministri. V Moskvi je oktoberstovska stranka sklicalna srečana sejo.

V ALBANIJI SE PRIPRAVLJAJO PRIJETNE REČI.

Valona, 19. septembra. Vodja katoliških Mirditov Prenk Bib Doda je baje Kemal begu brzojavil, da Miriditi priznavajo valonsko vlado in jo bodo s svojo krvjo branili. Essad paša ima na svoji strani muslimane in pravoslavnega metropolita v Draču, oziroma vse pravoslavce.

Vprašanje konkordata.

Rim, 19. septembra. Semkaj je dospela srbska misija, ki se ima z Vatikanom pogajati glede konkordata. Vatikan, kakor se zdi, pogajanjem ni nasproten. Vendar se ne bodo mogla začeti, preden ni albansko vprašanje, vsaj kar se tiče mej, popolnoma rešeno.

MAŽARSKA POLITIKA.

Kološvar, 19. septembra. Tukajšnje središče je rumunskega žurnalista Nikolaja Bratu obsodilo na 8 mesecev ječe in 600 K globe, ker je bil zapisal, da je Transilvanija »grška Makedonija«.

DIVJE ZVERI TUDI NA TIROLSKEM?

Brixen, 19. septembra. Tudi v tukajšnjih gorah so se pojavile divje zveri, ki so raztrgale veliko ovac.

VLOM.

Kakov, 19. septembra. V cerkev v Podgorcah so neznanci vlomlili in vse dragocenosti iz nje odnesli.

NOREC.

Kakov, 19. septembra. Inženir Staniewicz je v neki tukajšnji kavarni počasi začel na lepem streljati. Kavarnar Brčinski mu je revolver vzel, pobral patronete mu nato orožje vrnil. Inženir pa je revolver vnovič nabasal, kavarnarja nevarno raniil in začel se na druge goste streljati. Prišli so ognjegasci, da mož pobrizgajo, in inženir se je medtem z zadnjim kroglijem sam ustrelil. Mož je očividno znored.

Poavstrijanjenje tržaških mestnih uradnikov.

V zadnji »Österreichische Rundschau« se M. v. Leja pod zgornjim naslovom peča z zanimimi odloki tržaškega namestnika kneza Hohenloheja. V glavnem izvaja: Dalmacija in avstrijska obal sta apeninskemu polotoku od nekdaj služili za koloniziranje prekmernega prebivalstva. To koloniziranje se je zlasti v Trstu pomale vršilo do najnovejšega časa — slej ko prej in povsodi na škodo domačega slovanskega prebivalstva. Ko so avstrijske meje nasproti Italiji postale take, da jih ni moži premakniti, ne da bi pri tem prišel v nevarnost obstoj države, je seveda nadaljnje priseljevanje italijanskega življa za avstrijske državne interese postalo neugodno. Pa tudi domače slovensko ljudstvo se je prebudilo in zahteva svojih pravic proti tujim državljanom. V Dalmaciji se umetna nadvlada italijanskega življa kmalu ni dala več vzdružiti in se je razmerje v najkrajšem času popolnoma izpremenilo v korist slovanskega prebivalstva, tako da se je pri zadnjem štetju našelo le še 28 od-

stotkov (18.000) Italijanov. Isti proces se vrši v Istri in goriškem primorju, le nekoliko počasneje. Kakor hitro pride do pristoječe mu politične vlade domači slovanski narod, bo italijanski element ravno tako hitro izginil, kakor je v Dalmaciji. Najbolj se še drži italijanska moč v Trstu, to pa ravno vsled priseljevanja iz Italije. Vendar tudi tu Slovani silno hitro naraščajo in znašajo po zadnjem štetju že 60.000 duš, to je približno polovico vsega prebivalstva. Tega razvoja pa ni morda vladava posebno pospeševala, marveč se je vršilo klub nasiljem mestnih oblastnikov, ki se v boju proti njemu niso vedno posluževali najlepših sredstev. Zvesti avstrijski državljanji — ne izvzemši Italijanov — so se v Trstu vedno zatrali na korist renjikov, ki kot dobri državljanji italijanske države čisto naravno streme za njenimi in ne avstrijskimi koristmi. Vsi uradi so bili tem tujcem v prvi vrsti na razpolago in v šolah se je vršila vzgoja v njihovem duhu. Slovenci pa, ki so tvorili tretjino prebivalstva, niso imeli ne šol niti so jim bile odprte mestne službe. Da tega avstrijska vlada ni mogla preprečiti, so avstrijsko čuteči Tržačani vedno brido občutili. Šele razne bombne afere in protiavstrijske demonstracije v kraljestvu, katerih so se v obliki meri udeleževali tržaški izletniki — v prvi vrsti mestni uradniki — so stvari končno izbile dno in vladu je tržaškemu magistratu vzela posle prenešenega delokroga (vojaške stvari). Prizadevanja tržaškega magistrata pod vplivom uradnikov iz kraljestva se pač niso dala več prezreti. Odlok namestnika, da se smejo oddajati stalne službe le avstrijskemu državljanom, se je pa magistrat ognil na ta način, da je vsa važna mesta zasedal le začasno. Avstrijev sploh ni maral za taka mesta in je n. pr. mesto gasilskega poveljnika razpisal v tujih italijanskih listih, v domačih pa ne. Koliko zaslug si je za našo prvo trgovinsko luko pridobil knez Hohenlohe s svojimi začnjimi odloki, bomo šele čez kako leto vedeli prav ceniti. Ti odloki so čisto naravna samoobramba v zaščito državne avtoritete, kar je vsaka urejena država sama sebi dolžna. To mora spoznati tudi naša zaveznička Italija, ki vendar ne bo pričakovala, da si damo njenemu prijateljstvu na ljubo izpodkopati državne temelje v lastni deželi. Tembolj žalostno je, da so proti Hohenlohejevim odlokom nastopili celo nekateri Avstriji. Vzroka temu pač nimamo iskati samo v ozirih na italijansko zavezništvo, marveč predvsem v slepem strahu mnogih avstrijskih Nemcev pred vsemi, kar je slovenskega. Ti politiki še vedno nočejo razumeti nepobitnega dejstva, da bo monarhija le tedaj močna in krepka, ako se bodo vsa naša ljudstva, torej tudi večino tvoreči Slovani, čutila zadovoljna.

Zato je le v veseljem pozdraviti prizadevanje tržaškega namestnika, da bo

marveč predvsem v slepem strahu mnogih avstrijskih Nemcev pred vsemi, kar je slovenskega. Ti politiki še vedno nočejo razumeti nepobitnega dejstva, da bo monarhija le tedaj močna in krepka, ako se bodo vsa naša ljudstva, torej tudi večino tvoreči Slovani, čutila zadovoljna.

Zato je le v veseljem pozdraviti prizadevanje tržaškega namestnika, da bo

marveč predvsem v slepem strahu mnogih avstrijskih Nemcev pred vsemi, kar je slovenskega. Ti politiki še vedno nočejo razumeti nepobitnega dejstva, da bo monarhija le tedaj močna in krepka, ako se bodo vsa naša ljudstva, torej tudi večino tvoreči Slovani, čutila zadovoljna.

Zato je le v veseljem pozdraviti prizadevanje tržaškega namestnika, da bo

marveč predvsem v slepem strahu mnogih avstrijskih Nemcev pred vsemi, kar je slovenskega. Ti politiki še vedno nočejo razumeti nepobitnega dejstva, da bo monarhija le tedaj močna in krepka, ako se bodo vsa naša ljudstva, torej tudi večino tvoreči Slovani, čutila zadovoljna.

Zato je le v veseljem pozdraviti prizadevanje tržaškega namestnika, da bo

marveč predvsem v slepem strahu mnogih avstrijskih Nemcev pred vsemi, kar je slovenskega. Ti politiki še vedno nočejo razumeti nepobitnega dejstva, da bo monarhija le tedaj močna in krepka, ako se bodo vsa naša ljudstva, torej tudi večino tvoreči Slovani, čutila zadovoljna.

Zato je le v veseljem pozdraviti prizadevanje tržaškega namestnika, da bo

marveč predvsem v slepem strahu mnogih avstrijskih Nemcev pred vsemi, kar je slovenskega. Ti politiki še vedno nočejo razumeti nepobitnega dejstva, da bo monarhija le tedaj močna in krepka, ako se bodo vsa naša ljudstva, torej tudi večino tvoreči Slovani, čutila zadovoljna.

Zato je le v veseljem pozdraviti prizadevanje tržaškega namestnika, da bo

marveč predvsem v slepem strahu mnogih avstrijskih Nemcev pred vsemi, kar je slovenskega. Ti politiki še vedno nočejo razumeti nepobitnega dejstva, da bo monarhija le tedaj močna in krepka, ako se bodo vsa naša ljudstva, torej tudi večino tvoreči Slovani, čutila zadovoljna.

Zato je le v veseljem pozdraviti prizadevanje tržaškega namestnika, da bo

marveč predvsem v slepem strahu mnogih avstrijskih Nemcev pred vsemi, kar je slovenskega. Ti politiki še vedno nočejo razumeti nepobitnega dejstva, da bo monarhija le tedaj močna in krepka, ako se bodo vsa naša ljudstva, torej tudi večino tvoreči Slovani, čutila zadovoljna.

Zato je le v veseljem pozdraviti prizadevanje tržaškega namestnika, da bo

marveč predvsem v slepem strahu mnogih avstrijskih Nemcev pred vsemi, kar je slovenskega. Ti politiki še vedno nočejo razumeti nepobitnega dejstva, da bo monarhija le tedaj močna in krepka, ako se bodo vsa naša ljudstva, torej tudi večino tvoreči Slovani, čutila zadovoljna.

Zato je le v veseljem pozdraviti priz

na Sv. Katarino. Shajaličče točno ob pol 5. uri zjutraj pri društvem predsedniku »Pri Smodin« v Zg. Šiški št. 32. Odhod ob 6. uri. Vsi člani in priatelji društva, ki se nameravajo udeležiti drušvenega izleta, naj to naznanijo drušvenemu odboru, da glede kosila potrebno oskrbi, in to v najkrajšem času. V slučaju slabega vremena se vrši ta izlet v nedeljo dne 5. oktobra. — Odbor.

Štajerske novice.

š Štajerski deželnih zbor. Pogajanja za sklicanje štajerskega deželnega zbora med nemškimi strankami so priveda do sporazuma. Deželni zbor bi se imel sklicati koncem septembra ali pa začetkom oktobra. Seveda je ta račun zazdaj še narejen brez krčmarja.

š Gospodarstvo z deželnimi denarji. Pod tem naslovom poroča »Grazer Volksblatt«, da je v nemškem dijaškem domu v Mariboru kateremu prispeva dežela 3000 kron na leto, med 28 gojenci 19 neštajerjev, t. j.: 2 sta iz Bosne, 2 iz Ogrskega, 2 iz Afrike (!), 10 s Koroškega, 1 iz Galicije in 1 z Virtemberskega. Nemški dijaški dom v Mariboru je torej zbirka nemških dijaških raritet s celega sveta.

š Zver v štajerskih planinah. Štajerski listi pišejo, da so vse dosedanje oblastne priprave za lov na nevarno zver — ali pravzaprav zveri — v štajersko-koroskih mejnih planinah popolnoma nezadostne. Po zadnjem čas raztrgani živini soditi se zveri niti ne nahajajo več na Stubalpi, kjer so napravili telefon, marveč med Kor-Hand- in Hebalpo. Vse ogroženo ozemlje obsega kakih 10—15 ur hodá v dolžino in 2—4 ure hodá v širino in je zelo težko pristopno in gorato. Zato bi bilo treba vsaj 10.000 gonjačev, ako naj bi imel lov vsaj nekoliko izgleda na uspeh. Ker je zima pred durmi in v snegu ni misliti na lov v gorah, je nujno potrebno, da se nemudoma kaj odločilnega stori in odpolje v gore več bataljonov vojakov. Stvar je namreč popolnoma resna, ker so izvedenci dognali dve skupini zveri, in sicer pravi afriški lovec Bronsart von Schellendorf, da sta dva volkova ali dve hijeni in pa star a zver mačjega rodu z mladiči.

š Duhovniška vest. Duhovnik v c. k. moski kaznilnici v Karlovi v Gradcu, župnik Matija Ljubša, je stopil v stalen pokoj. Ljubša je bil skozi celih 22 let duhovni pastir v imenovanem zavodu in se je posebno izkazal kot vesten in skrben dušni oče ubogih kaznjencev ter je bil splošno priljubljen v vseh krogih. Ljubša je imel tudi referat na katoliškem shodu. Rojen je Ljubša pri Sv. Benediktu v Slov. goricah.

š Zdravniki pozor! Na splošni bolnišnici v Mariboru se razpisuje dve prosti mesti zdravnikov-sekundarijev. Prošnje do 1. oktobra 1913 na deželni odbor v Gradcu. Slovenski zdravniki, pozor!

š Zmotili so se. »Marburger Zeitung« napada Žebota in gospo Pograjc radi straže pri šoli v Krčevini-Lajteršperg pri Mari- boru. A poročevalec mariborskega lističa se je močno zmotil. Gospa Pograjc ni bila pri naši straži, ampak drugi dve gospodični. Dotični biciklist-ucitelj, ki je v ponedeljek zasledoval naše, se je glede gospo Pograjc hudo zmotil. Nemce in nemškutarje silno jezi, da niso poznali posameznih članov naše narodne straže. Wernitznigg, tvoje renegatstvo nima sreče! Otok nam nisi mogel ugrabiti; sedaj pa še imen posameznih stražarjev ne izveš. Smola!

š V spanju se je izdal. Dne 16. t. m. zvečer ob 7. uri je dobil v Celju neki policaj na travniku spečega nekega 32letnega voznika-hlapca Rudolf Heiniserja iz Wiesa. Policaj ga je močno stresel, nakar je Heiniser v sanjah zavil: »Bom že vse povrnil!« Ko je policaj zahteval pojasnila, je Heiniser priznal, da je svojemu gospodarju Ringhoferju v Reichenau, na Nižjem Avstrijskem poveril 150 kron denarja, ki ga je kasiral za pivo. Heiniserja so izročili sodniji.

š Oproščen umora svoje žene. V Gradcu je bil dne 17. t. m. pred porotniki oproščen čina umora nad svojo ženo krojač Karl Wohlschlager. Nesrečne je pred mesecem ustrelil v jezi svojo ničvredno ženo. Porotniki so stavljena vprašanja zanikal. Ko so mu naznani oprostilno razsodbo, ni hotel verjeti in je zaklical: »Prost, čisto prost?« — Predsednik: »Da, prost ste!« — Wohlschlager: »Bog ohrani, Bog obvari našega cesarja!«

Primorske vesti.

š Kako tržaški magistrat nastavlja da je regnikole. V včerajšnji seji tržaškega občinskega sveta je bil za ravnatelja mestne bolnice imenovan z glasovi večine dr. Julij Ascoli, profesor na univerzi v Paviji, ki je sicer rojen v Trstu, a bil je še do pred kratkim italijanski podanik. Dosegel je avstrijsko državljanstvo s tem, da je vprašal za isto na Češkem, nakar mu je magistrat takoj priznal tržaško občanstvo. Tržaški magistrat si ve pomagati.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

p Albanska trgovinska zastava — še ni narisana. Avstrijsko ministrstvo za zunanjost zadeve je ravnokar izdalo pomorskimi oblastem na znanje, da je nova albanska trgovinska zastava identična z albansko nacionalno zastavo. Je pravokotna in nosi dvoglavega črnega orla na rdečem polju. Rabiti se ima albanska zastava kakor vse druge trgovinske zastave. Ministrstvo izjavlja, da provizorična albanska vlada še dosedaj ni izdala natančnejših podatkov o tej novi trgovinski zastavi. (Ima pač druge skrbi, ta slavna »vlada« na tuje strošek!) Zunanje ministrstvo tudi ne razpolaga z nobeno risbo te zastave, kakor je to v vseh drugih slučajih običajno. Uboga Albanija, kakor je videti, ne premore niti človeka, kateri bi ji narisal ali naslikal novo trgovinsko zastavo.

p Delo nemškega inženirja. V Ogleju v gostilni »Alla città di Grado« so prijeli pred par dnevi o polnoči inženirja W. Fischerja iz Steinacha, ki je nastopal z uprav nemško širokoustnostjo, se ustil in hvalil, kaj da zna, pri tem pa goljufal in kradel. Fischerja so spravili v Gorico v ječo in Oglej si je oddahnil, ko se je umaknil delomržni junak.

p Blaznež kot Mica Kovačeva. V neki gostilni na Istrski cesti v Trstu se je v sredo popoldne napisil možak, ki je koncem konca izjavil, da nima s čim plačati. Poklicali so policijskega stražnika, proti kateremu je začel tujec tako razgrajati, da so začeli dvomiti, da li je pri zdravi pameti. In mož je bil res bolan, kajti izkazalo se je, da imajo opraviti s 45 let starim Francom Pipanom, ki je ušel iz norišnice v Gorici in pobegnil peš v Trst.

p Nagla smrt. Pod oboki kavarne Chiozza v Trstu je postal v sredo popoldne nenadoma slabo 42 let staremu blagajniku Bartolettiju. Mož je šel pod oboki, pa se je zgrudil in obležal pri priči mrtev.

p Grozna smrt otrokova. V ulici Molin a vento v Trstu je pritisnil v sredo neki voz šest let staro Ano Kobalovo, ki so jo bili poslali od doma k peku po kruh, tako nesrečno ob zid, da je kmalu nato umrla. Neprevidnega voznika, ki se ni brigal za po cesti tekoče deklecete, so zaprli.

p Francoski deserter. Na avstrijsko-italijanski meji so prijeli francoskega deserterja Segretina Remija in ga poslali v zapor v Tržič. Remi je bil ušel od francoskih strelec v Severni Afriki in se je potikal cela dva meseca po Italiji, dokler ga ni zaneslo na avstrijsko stran, kjer so ga prijeli in zaprli. Na vesti ima baje pärseparstev, kakor je to že pač v navadi pri gospodih njegove vrste.

p Smrtonosen padec v globino 24 metrov. V ladjedelnici Danubius na Reki grade dreadnought »Szent Istvan«. Zgodilo pa se je, da je zdrknil pri delu zaposleni 18 let stari Madjar Janoš Kis in padel z najvišje točke ladje 24 metrov v globino, kjer je obležal mrtev z razbitimi udji. Njegovi tovariši so v znak žalovanja zapustili delo za pol dneva.

p Požar v skladisču. V noči na torki je izbruhnil v skladisču trgovca Leona Frischha v ulici Tesa v Trstu požar, ki je uničil mnogo kož, rogova, gumija in drugega blaga. Škoda je povzročil za 20.000 kron, pa je sreči vsa zavarovana.

p Pisarna za izseljence na Reki. Hrvatska deželna banka v Osjeku je dobila dovoljenje, da sme otvoriti na Reki posebno pisarno za izseljence v velikem obsegu. Omenjena banka je sklenila z družbo Cunard-Line tudi pogodbo, glasom katerej družba izročuje ves eksport izseljencev, dočim se zavezuje banka, da hoče z vsemi močmi delati za prihod izseljencev na Reko.

p Radi poneverjenja etaričnih denarjev je bil pred tržaškim porotnim sodiščem na 20 mesecov ječe obsojen upravitelj zaporov tržaškega okrožnega sodišča Franc Wolfbeiß.

Sanatorium Emona v Ljubljani, Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in Šef-zdravnik: Dr. Fr. Berganc, primar. i. klr. odd. dež. boln.

Vsled opustitve trgovine se proda nova, samo par mesecov rabljena

registrirna blažajna

(NATIONAL REGISTER). Naslov v upravnosti »Slovenca« pod štev. 2848. (Znamka za odgovor.) 2848

Fotogr. aparate
in vse potrebščine ima v zalogi
„Adrija“ drogerija in fotomanufaktura

v Ljubljani, Ščenburška ulica št. 5.
Zahtevajte cenike! 1431 Zahtevajte cenike!

Fiorentina offresi per lezioni.

Obrniti se je na gdje, Cavini, Gledališka ulica št. 10, L nadstropje, leve stopnje od 11. do 12. ure dopoldne.

Vešč cerkvenik

z dobrimi spričevali išče službo. Nastop takoj Ponudbe na upravo »Slovenca« pod štev. 2872

Serravalle

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:

Družavno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okrepa živce, zboljša kri in je rekonalescent in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.
Večkrat odlikovano.

Nad 6000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovje.

1 poštni zavitek

(3 kg netto)
popolnoma naravnega

sirupa
iz malin

pošlje franko po pošt-
nem povzetju za K 5-60
c. kr. dvorni založnik le-
karinar G. Piccoli, Ljub-
ljana, Kranjsko. Pošilja
se tudi v sodčkih in v
sterilizir. steklenicah.

SENZACIJA! SENZACIJA!

Od danes do ponedeljka:

Benečanske sanje.

Socialni igrokaz v treh delih. Pretresu-
joča vsebina, krasno igrano, sijajne sce-
nerije Benetk, Milana in Pariza.

Predstave vsak dan ob 3., pol 5.,

6., pol 8. in 9. uri. 2778

Kinematograf Ideal.

PRODA SE večja množina lepega zimskega

krompirja

pri ST. & C. TAUZHER, Dunajska cesta št. 47.

Telefon št. 152. 2874

2961

Ponudbeni razpis.

V ponedeljek dne 22. septembra 1913 ob pol 3. uri popoldne se bodo oddajala potom zmanjševalne dražbe dela za

popravo šolskega poslopja v Starem trgu,
okraj Črnomelj

Vsi stroški so proračunjeni na okroglo 7000 K brez potrebščin, ki jih dobavi podpisani krajni šolski svet sam.

Oddala se bodo skupno ali posamezno naslednja dela in dobave:

1. naprava betonskih stropov,
2. tesarska dela,
3. kritje strehe,
4. kleparska in ključavničarska dela,
5. pečarska dela,
6. slikarska in pleskarska dela.

Načrti, seznam popravil in troškovnik je na vpogled razpoložen pri predsedniku krajnega šolskega sveta v Starem trgu.

Krajni šolski svet si pridržuje pravico oddati dela drugemu, četudi ne najnižjem ponudniku.

Krajni šolski svet Stari trg pri Črnomlju,

dne 17. septembra 1913.

Franc Zupančič, predsednik.

Zavod za ortopedično telovadbo

v katerem se zdravi pod zdravniškim nadzorstvom

2771

raznovrstno skrivljenje hrbotnice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. je v Gospodski ulici št. 8, pritlično.

Pojasnila se dobivajo ob delavnikih od 4. do 5. ure popoldan istotam.

Prvo kranjsko podjetje

za izvrševanje umetnega vezenja

in trgovina ročnih del

J. Repše & I. Jeršek

Ljubljana, Kongresni trg štev. 5.

Zaradi velike zaloge se pričeta dela po tovarniških cenah prodajo.

Izvrševanje društven. zastav, trakov ter vseh cerkvenih parametrov.

Belo vezenje. — Prediskarja.

Občestvano nizke cene. — Zunanja naročila se točno izvršujejo. — Ugoden nakup priložnostnih daril.